

Telegraful Român.

Apare Marți, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegraful Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.,
rândul cu litere garmond.

După vizita Țarului.

Distinsul publicist, colaborator al mai multor ziare mari din Austria, domnul *Georg Fleșariu*, maior ces. și reg. în retragere, cu locuința în Aigen, lângă Salzburg, din condeul căruia am publicat și noi mai multe articole interesante, își precizează astfel părerile asupra vizitei Țarului în România:

I.

Înainte cu un an scrisesem într-un articol de ziar următoarele: «Acum putem să ștergem din socotelile noastre militare cele cinci corpuri de armată ale României, pe cari le-am pierdut, fără a fi câștigat măcar numai o companie de Bulgari». Și aceea ce spuneam eu atunci, a fost declarat din partea domnului Berchtold și a altora de scornitură fabuloasă, de poezie! Astăzi însă putem spune, că rezultatul final al politicii greșite, făcute din partea diplomației noastre, e acela că trebuie negreșit să mai creăm cinci corpuri noi de armată, în locul corpurilor de armată române pe cari le-am pierdut, în cazul că România își păstrează neutralitatea, iar dacă politica noastră oligarhică va face, ca România să treacă cu totul pe partea Rusiei, ori poate e trecut chiar, avem să ridicăm zece corpuri noi de armată. Și bunii austriaci pot să plătească 70% din cheltuielile mari provocate de stângăcia politică a celor din cealaltă parte a monarhiei, pe cari s'au aflat și deputați germani austriaci ca să i laude în ziare oligarhice vieneze.

Judecata cea mai competentă, rostită asupra raporturilor regatului român față de monarhia noastră, cu considerare la vizita Țarului dela Constantința, e firește aceea pe care o cro-

este presa română, apoi politicianii dătători de ton și bărbații de stat ai României. Ascultând vocile acestora, judecata pe care noi, Austriacii, avem să o ținem bine în evidență, poate fi stabilită pe scurt, în vorbe simple dar clare, în vorbe adevărate, astfel: România nu aparține de prezent nici triplei alianțe, nici triplei înțelegeri, România e neutră și urmărește o politică națională, politica mânei libere, România nu e contrară triplei alianțe; ba ea întreține raporturi excelente cu Germania și Italia, fiindcă ambele aceste state recunosc și apreciază corect marea valoare a României și a românismului peste tot. Dar raporturile dintre România și monarhia noastră sunt nu numai turburate, ci deadreptul înveninate, în urma politicii oligarhice maghiare, respingătoare și declarată de antiromânească, politică, care nu numai în Ungaria stăpânește în mod aproape absolutist, ci punând mâna pe conducerea monarhiei întregi, pe căi cu totul ne-naturale și de neînțeleș, conduce și politica externă a monarhiei cu totul conform dorințelor sale speciale. Asta e situația!

Voci române cu mare greutate spun, că dirigentul politicii noastre externe e actualul ministru-prezident ungar, contele Tisza, și după felul cum o conduce, ușor poate să devină Danev-ul monarhiei. Faptul e, că prin nefericita sa vorbire răsboinică din 19 Iunie 1913, rostită în numele monarhiei, contele Tisza a aruncat pe adevăratul Danev și țara acestuia în cea mai mare nefericire.

E de mare însemnătate, că cei doi mari savanți și istorici ai României, profesorii *Iorga* și *Xenopol*, cei mai puternici stâlpi luminători ai românismului, scot la iveală cu aprobare politică națională a mânei libere. Acești doi învățați sunt de sigur cei

mai adevărați reprezentanți ai poziției sufletești a întregului popor român. Și amândoi sunt revoltați în contra politicii maghiare antiromâne, care vrea să domineze în toate. «Nu monarhia, ci primejdia mare maghiară ne face să ne mai îndepărtăm de ea», spunea profesorul Xenopol într'un articol de ziar. «Noi nu putem să jertfim o terțialitate din întreaga românie aruncându-o în gura molohului maghiar. Pentru prețul acesta mare va trebui să renunțăm la prietenia Austro-Ungariei».

Profesorul Xenopol, cu toate că e mare amic al Francezilor, e plin de recunoștință și mulțumită față de Germania, care întocmai ca și Italia, a sprijinit totdeauna interesele române cu căldură și sinceritate. Ce privește răpirea Basarabiei din partea Rusiei la 1878, constată profesorul Xenopol, că Austro-Ungaria încă și-a dat la răpirea aceasta consentimentul și subscrierea, prin cancelarul de atunci, al ei, Maghiarul Iuliu Andrassy.

Profesorul *Iorga* apoi spune: «Forțele noastre aparțin aceluia, care știe mai bine să ne prețuiască valoarea». Maghiarii și durere, și unii rătăciți din Austria, firește nu știu să prețuiască valoarea românismului, și cred că România poate fi recâștigată prin amenințări. A spus-o doară ministrul-prezident ungar, cu ocazia dezbaterilor din urmă în chestia de naționalitate, că știe el căi și mijloace, pentru a fi făcută România cu totul de prisos pentru monarhia noastră. Ce alta e aceasta decât oleu pe foc, și ansă, ca profesorul Xenopol să răspundă cu contra amenințări, stabilind alte orientări politice pe seama țării sale?!...

E foarte îngrijitor faptul, că în România, oameni cu greutate, consideră monarhia noastră, în urma politicii ei cu totul greșite, de o *aliată*

foarte slabă, pe care nu te poți răzumi. Spre ilustrare se provoacă la conflictul româno-bulgar și citează păreri din ziarele cele mai de seamă germane, cari tot așa conclud și se tânguesc, că greutatea politică a fost mutată dela Viena la Budapesta, și că monarhia a fost pusă sub curatelă maghiară, — dupăcum scrisese ziarul «Berliner Tägliche Rundschau».

Presa română rezonază apoi astfel: «Putem noi să respingem amiciția rusească ce ni se face, atunci, când încă și astăzi factori însemnați politici ai monarhiei, adevărați reprezentanți ai Maghiarilor, se rup după această prietenie, și vreau să lege o alianță maghiaro-rusă, în contra noastră, în contra triplei alianțe și în contra Germaniei? Putem noi să ne îndușmănim cu marea și puternica Rusie pentru Austro-Ungaria, care în felul acesta se aruncă însăși în brațele Rusiei, spre a ne considera aceasta pe noi de un mic dușman, neapărat de nime, și a ne înghiți ca pe o bucată bună și suficientă pentru un dejun?»

Iar profesorul Xenopol scrie: «Cum putem noi, un stat cu opt milioane, să împedecăm uriașa Rusie cu 160 milioane de suflete, în înaintarea ei de cucerire spre Constantinopol și Dardanele, când Austro-Ungaria n'a făcut nimica în ultimul războiu balcanic, pentru a o împedeca să se apropie de acest scop final al ei?»

Din declarațiunile fostului ministru-prezident *P. P. Carp*, un bărbat de stat cu mare vază și autoritate al României, făcute în fața unui corespondent al ziarului vienez «Neue Freie Presse» cu ocazia vizitei Țarului, se pot constata aceleași nedumeriri față de Austro-Ungaria, ca factor de putere. Domnul Carp a demisionat la începutul războiului balcanic, în toamna anului 1912, din motivul, că monarhia

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

I. *Pipăruș Pătru*, poveste populară de *I. Botezan*.

1. Cuprinsul broșurii:

O prințesă înghete un bob de piper, și porni în stare binecuvântată. Tatăl său o izgoni de la curte, astrucându-o într'un butoi, pe care îl aruncă pe o apă. Ea se mântue și moște, iar Sf. Petru botează pe prunc și Dzeu figurează ca naș. I se pune numele «Petru», ca al preotului botezător și «Pipăruș», după proveniență. Prințesa ca mamă, uâșe în mizerie, iar fiul său umblă la vânat. Dă peste un palat și învingând pe smeu, proprietariul lui, se instalează în acela dimpreună cu mamă-sa. Aceasta curioasă ca ori ce femeie, hrănește pe smeu cercuit în bolboc, care era, ca un «Făt frumos» și tractează cu el relațiuni amoroase. În fine femeia orbită la minte în dragostea cu smeu, se decide a propune la sfatul acestuia, fiului său, să ducă la îndeplinirea lucruri peste putința omenească, ca să-l peardă. S'aducă «Săta mortii», purcel lins prelins «dela scroafă linsă prelinsă, de unde se bat muntii în capete», și în fine «Struguri din via unde pe fiecare boabă stă un drac și un clopoțel». Cu ajutorul Sf. Vineri le-a savârșit pe toate și a rămas nevătămat. Smeul în fine se

preface în rată, și îndeamnă pe femeia a pofti carne din rața ce înoată pe taul palatului. Pipăruș să desbrace și dă cu innoțul după rața. Rața zboară din lac, să prefacă în voinic și încungând armele lui Petru îl omoară, și tăindu-l bucățele, îl bagă în desagi și conform dorinței sale îl așează pe spatele calului dându-i drumul. Calul fiind primit de Pipăruș Petru dela Sf. Viner, se duce ată acolo. Sf. Viner punând o bucată lângă cealaltă îl reține mai frumos și mai voinic. Petru se întoarce la palatul smeuului, ca să-și răzbuie. Prefacându-se într'un porumb a b se sue într'un pom din curtea palatului. Mamă-sa pretinde dela smeu să-și prindă și frigă porumbul. Acesta se desbrace ca și Petru altădată și se urcă după porumb. Porumbul zboară jos se preface în Pipăruș și îmbrăcând armele smeuului, îl taie bucățele îl bagă în desagi găuriți și l'indreaptă în lume pe spatele calului, căruia i scoate ambii ochi. Pe mamă-sa o aruncă într'o fantănească ca să-și plângă fărădelegile, iar el pleacă în lume. În fine scapă o fată de împărat menită de prânz unui bălaur, ce stăpânea o fantănească, se căsătorește cu ea și ajunge Dominitor.

2. Fondul, forma și morala.

a) Fondul acțiunii descrise în povestea aceasta se bazează pe vitejia lui Pipăruș și pe actul botezului prin Sf. Petru unde figurează ca naș însuși Dzeu. Vitejia lui Pipăruș perde mult însă din valoare,

prin ajutoarele Sf. Viner. Oricine privește în Pipăruș un om vrăjit. Lipsește cu desăvârșire fondul încheierii unde nu se spune cauza din care e stăpân bălaurul pe fantănească și să obligă regele țării a-i da aceluia dijmială din fecioare.

b) *Partea morală* sau educativă, după a mea părere, nu face parale. Căci toți actorii acestei povestiri afară de Dzeu și Sf. Petru practică fapte și întreprind lucruri contrare moralei publice și iubirei de aproapele. Chiar și procreaștea lui Pipăruș prin introducerea unui bob de piper în stomacul unei fete tiere și mai ales a unei prințese, este nostim de tot. Noi trebuie să combatem — și am avea motiv — pipearul introdus în sânul fetelor noastre tinere. Eu personal, abia eși putea considera această povestire vrednică a fi dată în mâinile copiilor și cu atât mai puțin în cele ale adulților. O carte de povestiri pentru țărânul român — mai mult pentru cultivarea în cetit — ar putea fi potrivită.

II. *«Făt frumos din lacrimă»*, poveste populară de *M. Eminescu*.

1. Cuprinsul poveștii.

Era în vremea veche — când și Dzeu călătorea pe pământ — un împărat bătrân și moros ca o noapte neguroasă și avea o soție tână și șglobie ca o primăvară. N'aveau copii. Intre aceasta și împăratul vecin, se purta ca ură neîmpăcată, căci era moștenită. Împăratul vecin sădise ură și în sinul fiilor, cari urmau stăpânitori de țară,

iar bătrânul împărat era supărat foc că n'are un copil să continue vrajba începută. Împărăteasa chinuită de durere pentru sterilitatea ei, se roagă ingenunchiată înaintea icoanei mamei lui Cristos. Aceasta picură o lacrimă dintr'un och u. Împărăteasa o linge și înghițându-o devine însărcinată. La vremea sa li pune nou născutului numele «Făt frumos din lacrimă». Se făcu prin exerciere cu «buzduganul» cel mai viteaz și frumos fecior pe prin locurile acelea. Se îmbracă în haine cobănești și pleacă aruncând din buzdugan.

Izbindu-se buzduganul în poarta de aramă a unui castel și sfărâându-se aceasta, el intră acolo. Aci locuia împăratul vecin, dușmanul tatălui său... Voinicul voia să se răfuiască cu împăratul dușman, însă aceasta cunoscându-l îl invită la masă. Din vorbă în vorbă, împăratul vecin se plânge lui «Făt frumos», că «Mama păduri» s'a incubat în ținuturile sale și n'are cap de a o alunga. Ba l-a obligat la dijmă din fii supușilor săi. Făt frumos omoară pe babă cu ajutorul ficei acesteia, care e urșită a fi mireasa lui.

Făt frumos aduce fata mamei pădurei într'un palat de marmoră, ce îl pune la dispoziție împăratul vecin și i-o recomandă acestuia ca pe logodnica lui.

Prețuind împăratul prietenia și vitejia lui Făt-frumos, îl roagă, să-i câștige și lui o mireasă, pe «fata Gerarului». Luându-și ziua bună dela logodnică, pleacă spre pa-

noastră n'a putut fi deloc înduplecată să se amestece în mod faptic în evenimentele ce s'au desvoltat. Declarațiile pe cari le-a făcut atunci în presă, că «cu bătrâna Austro-Ungaria nu e absolut nimica de început», sunt destul de bine cunoscute.

Mă voi provoca încă la profesorul universitar *Antonescu*, care scriesese în ziarul «Die Zeit» dela Viena, că de treizeci de ani e un credincios și convins aderent al prieteniei României față de monarhia noastră, dar acum are mari nedumeriri cu privire la puterea monarhiei, care nu mai e factor mare și unitar de putere, pe care s'ar putea răzîmă România, ci e compusă din doi factori dualistici, dintre cari unul, Ungaria, e dușman de moarte al României. Inșiră apoi în articolul seu toate suferințele Românilor subjugăți din Ungaria, făcând observația, că aceasta trebuie să înstrăineze pe Români. În presa română s'a scris apoi, că ministrul *Filipescu*, a eșit din cabinetul Maiorescu tot pentru lipsa de activitate din partea monarhiei noastre în războiul balcanic, și a fost publicată și telegrama sa trimisă ziarelor din Viena, în care se spunea că după-ace România care treizeci de ani a păstrat cu credință amicitia față de monarhie, a fost lăsată singură din partea acesteia, el demisionează. Iar ministrul de interne *Tache Ionescu*, care a aparținut până la sfârșit cabinetului Maiorescu, și a cărui soție a avut neplăceri în anul trecut în Ungaria, pentru că automobilul ei purta tricolorul țării proprii, — spre marea bucurie a dușmanilor monarhiei, — a spus, că diplomația Austro-Ungariei e maghiară, și ca atare nu poate face politică austro-ungară, ci în prima linie politică maghiară. Politica maghiară e însă o politică pronunțată *antiromânească* și în mod ostentativ *filobulgară*!

De fapt obligarhii diplomației noastre lucrează cu mult zel la crearea unei Bulgarii mari, în care România, cu tot dreptul, nu poate se vadă alta, întocmai ca și Serbia, decât o mare primejdie pusă în coastele ei. O Bulgarie mare e postavul Roșu pentru România. Și acesta e și scopul Maghiarilor cari ar voi, ca nesupărați de România se poată ei maghiarisa pe Români din Ungaria și nesupărați de Sârbia se poată maghiarisa pe Sârbi, având și Sârbia și România o Bulgarie mare în coaste. Năzuințele acestea le-a avut diplomația noastră în cursul întregii crize balcanice, și năzuințele acestea mai ard și acuma sub spuza, care a îngropat sub ea toate speranțele maghiaro-bulgare.

Dela casa magnaților. Plenul casei magnaților va ține ședința luni, în 20 Iulie, la 11 ore înainte de amiază. Se vor debate proiectele de legi și rapoartele trimise de camera deputaților.

Poziția contelui Czernin. Știrea despre retragerea contelui Czernin din postul său de reprezentant al monarhiei austro-ungare la București, este desmitată din loc competent în ziarul *Fremdenblatt*. Contele Czernin, care a sosit la Viena și a avut consfătuire cu ministrul de externe contele Berchtold, va fi primit în audiență de Monarhul sfător la Ischl. După terminarea concediului său, la mijlocul lui Septembrie, contele Czernin are să se întoarcă la postul său în București.

În memoria răposatului moștenitor de tron. Marș s'a ținut adunarea extraordinară a comit Caraș-Severin. Comitele suprem a rostit o cuvântare în memoria răposatului moștenitor de tron Francisc Ferdinand și a soției sale, prințesei Sofia de Hohenberg. După vorbirea aceasta a urmat la cuvânt dl. V. *Branicea*, care a exprimat condolențe în numele partidului național român. Adunarea a hotărât să trimită o adresă de condolență Majestății Sale Monarhului. — În aceeași zi s'a întrunit în ședință și reprezentanții orașului Lugoj, aducând o hotărâre analgă. Aici a vorbit, în numele românilor, de Dr. *Dimitrie Florescu*, fost primar al orașului.

Camera deputaților. În ședința din 15 Iulie s'au adresat ministrului președinte mai multe interpeleări. Cea dintâi interpeleare a făcut-o deputatul *Szmrecsányi* în afacerea atentatului dela Sarajevo. Interpelantul s'a ocupat de propaganda națională îndreptată împotriva unității unui stat, zicând că propaganda aceasta a degenerat până într'atâtă, încât a pus la cale asasinarea moștenitorului nostru de tron. Vorbește apoi despre rolul societății «*Narodna Obrana*» din Belgrad și despre agitațiile sârbești în Croația. Nu cere numai decât războiul cu Serbia, dar pretinde o pășire energică din partea celor chemați să o facă. Ministrul-președinte, contele *Tisza*, răspunde la interpeleare și declară, că sus ține și mai departe lămuririle ce le-a dat în săptămâna trecută. Raporturile cu Sârbia au trebuință de o clarificare; însă clarificarea nu trebuie să urmeze pe calea armelor, ci pe calea păcii, până când pacea e cu putință. *Tisza* recunoaște, că în reuniunile și școalele din Bosnia există o agitație, care trebuie să fie combătută; dar de altă parte crede că interpelantul vede lucrurile în colorii prea sinistre. Deputatul *Szmrecsányi* n'a luat la cunoștință răspunsul ministrului; camera însă da. — Al doilea interpelant, contele *Apponyi*, a vorbit despre știrile alarmătoare de Duminecă, privitoare la siguranța vieții supușilor austro-ungari din Belgrad. A răspuns ministrul președinte, că știrile nu s'au adevărit. În același timp ministrul eșează, ca presa să fie pe viitor cu mai mare băgare de seamă la comunicarea materialului de deștiri din străinătate. În chestiunea propagandei sârbești a interpelat *Polonyi*. Ministrul va răspunde. Ședința s'a ridicat seara la 9 ore și un sfert.

latul Gerarului. Răpește pe fată cu învoirea ei, însă tatăl fetei îi ajunge dinapoi, și ia fata și pe voinic îl liberează. Răpita fiind de a 2-a oară, e ajuns de Gerar și prefăcut în cenușă, din care se face un izvor cristalin. Spălându și D-zeu picioarele în izvorul acela, prefăce — la dorința Sft. Petru — apa, în ceea ce a fost... Revinind «Făt-frumos» earăș la fata Gerarului, aceasta îi spune, cum-că numai atunci o va putea răpi cu succes, când va avea și el un cal de calibrul celui al tatălui său. Făt-frumos, prefăcut în floare de fata Gerarului, aude convorbirea despre soiul calului dintre Gerar și fata lui și se duce argat la «Baba de lângă mare», ce are numai 7 iepe. Păzește iepele într'un an de 3 zile, cum era pe atunci, cu ajutorul regelui «țințărilor», «celui al racilor» și cu sfaturile «roabei babei». Își alege, după sfatul roabei, păcălind pe babă, cea mai rea mătoasă de mână. Vezi că avea 7 inimi. Aruncă și pe roaba babei pe cal — și pleacă ca fulgerul. Babă, ca o volbură arzătoare, se zmuncște să-i prindă; însă sunt scăpați de «perie», din care se face o pădure deasă, prin «cute», din care răsare un munte împetrit și «năframa», din care se face o apă foarte mare. Toate aceste 3 lucruri sunt procurate de roaba babei, care în timpul cât odihnește Făt-frumos, dispăru. Odihnit de lungă cale, se aruncă pe calul cu 7 inimi, ajunge la palatul Gerarului, care tocmai vâna cale de 7 zile — și-i răpi fecioara. Calul Gerarului, fiind frate cu al lui Făt-

frumos, asvirii pe Gerar în univers, prefăcându-l în gene de negri nori. Făt-frumos prinse calul Gerarului, eșză pe fata acestuia pe el și se cam mai duseră.

Ajungând la palatul de marmoră, găsiră pe logodnica lui Făt-frumos oarbă de atâta plâns. Căpătă vedere dela Maica Domoului. Împăratul dujman luă pe fata Gerarului și Făt-frumos pe Ileana, fata Mamei pădurii, se cununară și nuntă mare făcură — și în pace împărățiră.

2. Fondul, forma și valoarea educativă.

Fondul e eminent moral. Căci eroii povestirii, unii, nu fac alta decât își apăra drepturile sale, ear principalul erou Făt-frumos, nu face alta decât fapte bune, lucruri mari, pentru sine și chiar și pentru dujmanii de moarte ai pătâni-său. Credința în D-zeu, precum a avut-o împărăteasa mama Fătului frumos; nădejdea și iubirea nemărginită și față de vrăjmeșii noștri, care a avut-o Făt-frumos în toate acțiunile sale, sunt cele mai de forță și primele virtuți ale învățărilor lui Cristos. Și autorul chinteseră moralului intru-nește în această povestire populară a sa. Forma limbii, deși poate că n'a fost scrisă în apogeul măreii poetului, totuși e plină de dulceață, e marcată luminos și-și are mlădierea poporană potrivită cu ideile adânci ale marelui scriitor.

Broșura e potrivită pentru tinerimea școlară și adultă dela sate.

Atentatele bulgarilor.

— Ancheta asupra cazului dela Cuiungiu. —

Ancheta militară română, făcută la granița bulgară asupra împușcării celor doi soldați români, cari azi sunt internați în spitalul din Bazargie, a stabilit că faptele s'au petrecut astfel:

În ziua de 11 Iulie 1914, fiind o nuntă bulgărească în satul Cuiungiu, situat pe teritoriul județului Caliacra, la o distanță de 2 km. de frontieră, au pătruns, prin pădurile ce sunt în acel punct, doi grăniceri bulgari fără arme, cari s'au dus direct la casa unuia dintre nuntași, unde au stat până la orele 6 d. a. De la această oră și până la 8, ambii soldați s'au amestecat printre nuntașii bulgari, luând parte la petrecere.

Doi jandarmi români, trecând în patrulă pe la nunta din sat, i-au observat și le-au pus în vedere să se retragă neavând ce căuta pe teritoriul român.

Bulgarii se supun.

La plecarea spun însă în bulgărește: «Ne ducem noi, dar fiindcă nu ne lăsați, o să șim noi să ne răzbuim pe grănicerii voștri».

Această amenințare a fost înțeleasă de caporalul de jandarmi, care însă nu i-a arestat, ca să nu dea loc la un incident.

În adevăr, bulgarii, târziu, între orele 12 și 1 noaptea, se fură pază de nou prin pădure și străcurându-se de pe teritoriul român, reîntorc la nuntă de astădată înarmați cu puști. Întră printre nuntași și studiază bine locul și oamenii dela nuntă. După ce constată prezența aici a doi grăniceri români, Coman Nicolae și Boeru Petre, alături cu ordonanța locot. Sima, cum și a brutarului și ajutorului brutarului plutonului de grăniceri, se retrag binșor. ocolesc cu precauțiune pe toți nuntașii bulgari și trag 3 focuri, după care fapta dispar în pădure, fugind spre graniță.

Grănicerii români Coman Nicolae și Boeru Petre cad jos, fiind răniți grav. Ajutorul se repede să dea de veste dlui locot. Sima, comandantului plutonului de grăniceri, cu reședința chiar în acel sat, pe care îl întâlnește în drum, venind în grabă, întrucât auzese focuri de pușcă.

În urma celor raportate de soldat ofițerul, urmat de câțiva soldați plecă în pădure, în urmărirea criminalilor, cari n'au putut fi găsiți din cauza întunecului nopții.

Cazul a fost adus la cunoștința autorităților, și în primul moment a sosit la fata locului prefectul, procurorul, și un medic, care a dat primele îngrijiri răniților.

După primele cercetări, soldații răniți au fost trimiși în spitalul din Bazargie.

Nici nu s'a terminat acest al doilea atentat al soldaților bulgari, și se anunță al treilea, și anume:

Grănicerii bulgari dela pichetul Măgura au tras luni în 13 Iulie r. trei focuri de armă asupra locotenentului *Ștefănescu*, care venea din inspecția făcută postului grănicerilor dela Plopi.

Proiectile n'au nimerit ținte. Pichetul bulgar Măgura se află pe locul, unde a fost anul trecut capul podului pe care au intrat trupele române în Bulgaria.

Locotenentul *Ștefănescu* a raportat cazul superiorilor.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

P. T. Membri ai „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român” din desp. Abrud-Câmpeni, precum și toți sprijinitorii cauzei culturale, se invită a participa la adunarea cercuală, ce se va ține în 9 August n. 1914 la 11 a. m. în Roșia-montană în sala ospătării lui Borcina cu următorul

PROGRAM:

1. Participarea la serviciul divin.
2. Deschiderea adunării cercuale.
3. Raportul despre activitatea comitetului cercual, raportul cassarului și statorirea bugetului pe 1914/15.
4. Alegerea unei comisii pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi.
5. Disertațiuni populare, anunțate directorului cu 5 zile înainte de adunare.
6. Eventuale propuneri, făcute conform statutelor.
7. Alegerea a 2 delegați, pentru adunarea generală a „Asociațiunii”.
8. Verificarea procesului verbal și încheierea adunării.

Din ședința comitetului cercual, ținută la 22 Iunie 1914.

Romul Furdui
director.

Demetriu Goia
secretar.

Colecta

pentru

rezidirea seminarului.

Continuăm cu publicarea colecțiilor deschise în arhidieceză pentru adunarea de oferte benevole pe seama seminarului «Andreian» din Sibiiu, supus reedificării.

Colecta preoției din tractul *Dej*, intrată la consistor, a dat următorul rezultat:

	Cor.
1. Teodor Herman, protojr. Dej	200—
2. Gavriil Hango, par. Gherla	200—
3. Gregoriu Lador, par. Chiuești	110—
4. Teodor Cotuțiu, par. Diug	100—
5. Gavriil Micu, par. Gălgău	100—
6. Augustin Bodea, par. Goștila	100—
7. Ioan Andreu, par. Corueni	100—
8. Zaharie Mănu, par. Olpret	100—
9. Victor Cupșa, par. Măgoaja	100—
10. Ioan Goron, par. Eze	100—
11. Pantilimon Pop, par. Osoiu	100—
12. Gavriil Goron, par. Muncel	100—
13. Georgiu Ciupe, par. Baba	100—
14. Teodor Purdean, par. Gărbău	100—
15. Constantin Bodea, par. Ciceu-Gurgești	100—
16. Ioan Bodea, par. Negriș și	100—
17. Dumitru Păltinean, par. Ciceu-Hășmaș	100—
18. Ioan Cotuțiu, par. Dobricel	100—
19. Gregoriu Măgherușan, par. Curtuiș	100—
20. Ioan Giurgiuța, par. Diviciorimari	100—
21. Alexandru Cherebț, paroh Cheurchiș	100—
22. Sigismund Lengyel, par. Selș și	100—

Învățătorii:

1. Ioan Ciupe, inv. Goștila	100—
2. George Bilboacă, inv. Gărbou	100—
3. Nicolae Cristea, inv. Chiuești	50—
4. Augustin Miclea, inv. Ciubanca	50—
5. Vasiliu Moldovan, inv. Curtuiș	50—
6. Pompeiu Tolca, inv. Diug	50—
7. Gavriil Gog, inv. Olpret	50—
8. Gregoriu Ursu, inv. Negriș și	50—
9. Bartolomeiu Fărcaș, învățator Corueni	50—
10. Isidor Sevan, învăț. Poiana-Blenchii	50—
11. Mihail Oros, inv. Baba	40—
12. Teodor Coroian, inv. Ciceu-Gurgești	40—
13. George Frigoanș, inv. Măgoaja	40—
14. Traian Purșa, învăț. Ciceu-Hășmaș	30—
15. Ioan Perceș, inv. Osoiu	30—

Din protopresbiteratul Sibiiului au contribuit ulterior încă preoții: Traian Petrișor, paroh, Gușterița, 100 cor. și Nicolau Vlad, paroh în Șelimber, 100 cor.

Chestia de naționalitate.

(Fine).

Este mare gheșală a opune concepția ideii de stat maghiar acestei științe. Limba latină a eliminat-o din justiție nu numai simțământul național, de aceea e justificată amarăciunea, că principiul egalității suferă cea mai mare șirbire tocmai în acest punct. Ce e drept este pronunțată egalitatea înaintea legii, legea însă o aplică judecătorul; iar înaintea judecătorului nu poate lupta pentru dreptate cu aceeași armă Romaoul, lipsindu-i cea mai modernă cucerire a jurisprudenței: predarea nemijlocită. Nu el își exprimă gândurile și apărarea înaintea judecătorului, ci tălmăciul, care de multeori nu înțelege bine limba, nu cunoaște firea celor două limbi și legile transunerii, eșe nerăbdător ca și airea să câștige cele 5 coroane, taxa de tălmăcire.

3. Pe terenul economic este suficient doară a aminti, că statul și-a uitat cutotul de naționalități. Primesc bucuos o adevărată și serioasă desavuare, dar eu nu știu eșz, care ar justifica-o. Este ce e drept un sprijin al statului: cu ocazia alegerii de deputați în cameră!

Unica acțiune pozitivă a statului pe terenul economic, — e colonizarea, banca altruistă. Este o apariție stranie și aceea, când vistieria statului — așadară averea adunată și din dările naționalităților — se întrebuințează împotriva desvoltării economice, împotriva existenței naționalităților, prin o instituție întemeiată anume spre scopul acesta. Noi aci în Bihor nu cunoaștem încă lucrul acesta. Sunt însă ținuturi, cari au suferit enorm pe urma acestei politici, care

apoi a avut darul să le lumineze mintea asupra ideii despre nația unitară maghiară. Mai trist e însă, că pe urma acestei politici de colonizare se împopulează America.

4. Gravaminul politic: înăbușirea libertății opiniei și a gândirii, — confiscarea dreptului de asociere și întrunire și impedarea afirmării naționalităților în legislațiune și în congregații. Este o concepție, care afirmă, că acestea în patria noastră sunt gravamine generale. Durere sunt destul de generale, dar pe Români îi răpășă deosebit.

Sunt în deosebte cunoscute procesele de presă românești, prigonirea șanumitorilor agitatori. Se urcă la decenii timpul pedepselor cu temnița și averi uriașe s'au nimicit prin procesele acestea. Au fost osândite opere istorice științifice sub cuvânt de agitație, și în acest hiperzel s'a întâmplat că procuratura reg. a ridicat acuza sub cuvânt de agitație în contra ideii de stat maghiar pentru o scrisoare a regelui Ferdinand către Nicolau Olah, scrisoare reproducă într-o carte. Și care s'a rezolvă chestia națională? — S'a întărit conștiința națională și fiecare sentință judecătorească a fost câte o victorie pirhică a ideii de stat maghiar. Și e de mirat! Nici procedura aceasta n'a fost în stare să omoare în Români iubirea de patrie, alipirea către stat, pentru că am știut că avem dreptate. Presa și opinia publică română n'a fost călăzită de ura împotriva naționalității maghiare, precum spunea atunci acele tipice, ci accentuau acele gravamine, pretindeau acele drepturi, pe cari istoria zilelor din urmă le au justificat. Doar presa maghiară a ridicat acuza mult mai grave împotriva sistemelor de guvernământ și s'a întâmplat și aceea, că „Tribuna” a reproducut un articol spărut într-o foaie ungurească oarecare, și au aruncat în temniță pe redactor, pentru provocarea urii împotriva naționalității maghiare. N'am auzit însă niciodată, să fi fost osândit cineva pentru instigare la ură împotriva naționalității românești, cu toate că aceasta de foarte multe ori ar fi avut temei serios.

Dreptul de întrunire și asociație pentru noi este o simplă utopie. Opresc conferențele „Asociațiunii”, împiedecă producțiile teatrale, întemnițază pe oameni, pentru că învață coruri bisericești, deneagă aprobarea statutelor reuniunilor de cântări. Și noi răbdăm și îndurăm; dar oare vor rezolvi așa chestia națională?

Despre chestiunea afirmării noastre în congregații și în legislațiune, din punct de vedere național la acest loc nu vreau să mă pronunț amănunțit, voi atinge numai un singur moment:

Dacă este interes de stat asigurarea hegemoniei poporului maghiar, tot din acest principiu rezultă validitatea corăspunzătoare a naționalităților. Hegemonia adecă este avansul unei rase asupra celorlalte; poporul maghiar dorșe a exercita ca naționalitate dominantă această supremație asupra celorlalte naționalități, trebuie deci să se valideze politicește și minoritatea, căci altcum devine hegemonia cu totul iluzorie. Acesta este un adevăr nu numai din punct de vedere politic, ci și logic. De aci urmează că trebuie să se asigure putința de afirmație a naționalităților în minoritate, altcum se va da naștere pseudosupremației, ceace se poate numi și tiranie de rasă. Libera întrecere a popoarelor va rezolvi chestiunea hegemoniei ideale, a cărei bază e cultura, iar scopul ei va fi libertatea. Supremația forțată nu desvoaltă puterea popoarelor și cultura lor, dimpotrivă slăbește statul, pentru că periclitează bunăînțelegere.

Am putea continua cu gravaminele aproape până la infinit; voi trece însă la întrebarea importantă: cum s'ar putea deslega chestia națională?

Nu teoriile trebuie aduse în armonie, ci adevăratele interese ale popoarelor. Adevărata unitate de stat este armonia sufletească a popoarelor; — puterea statului este cultura și bunăstarea; siguranța statului este conștiința popoarelor și mândria lor. Statul este familia cea mai mare: dragostea familiară să fie principiul său dominant.

Ca să putem ajunge la situația aceasta ideală, trebuie să ne apropiem deolaltă cu încredere împrumutată.

Primul punct de mănecare în rezolvirea chestiei naționalităților este restituirea moralului politic. Trebuie admisă fără rezervă unitatea de simțământ și unitatea politică a poporului român din patrie; trebuie înlăturat principiul „divide et impera”, care a inventat confuzia conceptului de român patriot și român ultraist. Unul eșe poporul român, unul e crezul lui politic, una este concepția lui în chestia națională. Așa a fost aceasta dela „Supplex libellus” încoace totdeauna, pentru că excepțiile numai întăresc regula, iar în viața publică confirmă zicala: „nu este pădure fără uscături”.

Dacă se va admite acest punct de vedere, — fără îndoială va înceta ademenirea, care îndeamnă la nimicirea opiniei na-

ționaliste, se va stinge lumina aceea falsă, care vrea să lumineze drumuri străine, și se va începe adevărata sanare a gravaminelor.

Îndată ce se va înlăptui limpezirea aceasta a moralului politic, — se va înlăptui calmitatea, se va coborî în suflete înțelegerea și încrederea. Este datorința puterii de guvernământ a le întări și desăvârși acestea prin instituții, prin alcătuirea de legi și prin executarea înțeleaptă și sinceră a acestora.

Să se revină la punctul de mănecare din 1868. Experiența de aproape 50 de ani a confirmat, că pe calea începută, chestia naționalităților nu se poate rezolvi. Trebuie desbumbată vesta cea rău îmbumbată și a facepe de nov. Trebuie încetat cu clădirea satelor potențnice a maghiarizării cu forța. A înăbuși simțul național, a înlăptui unitatea de limbă nici în alți 50 sau 100 de ani nu se poate. Trebuie asigurată individualitatea naționalităților și să li se deie libertatea națională. Naționalitățile ajunse astfel libere, vor deveni culte și bogate și vor contribui la întărirea națiunii politice ungare, vor face să înceteze doinnia de clasă, vor democratiza statul. A bagateliza influența evenimenteor din Balcani este o probă despre lipsa înțelepciunii și prevederii politice. Nu ireidentism produce acea influență, ci întărește mândria naționalității și răstoarnă acea teorie politică, după care suveranitatea de stat nu se poate restrange prin libertatea naționalității și că dacă o naționalitate s'a putut valida undeva politicește, într'un alt stat se poate multumi și cu afirmarea sa socială. Teoria aceasta ar vrea să ghemuiască dezvoltarea naționalităților în patul lui Procruștes; istoria Ungariei desminte teoria aceasta.

Are dreptate Br. Iosif Eötvös: „Simțământul de naționalitate, care în zilele noastre este general, — este totuș un simțământ”, și „baza fiecărui simțământ național este convergența, că aparține poporului respectiv, este o glorie”. Minte se poate învinge, simțământul niciodată. Tocmai de aceea nu se poate rezolvi chestia națională cu forța sau prin desbrăcare de convingere, ci trebuie să se deie popoarelor putință, să continue liber întrecerea nobilă: din care națiune e mai mare glorie a face parte? Din lupta aceasta a popoarelor poate ieși învingătoare o glorie comună: gloria patriei.

NOUTĂȚI.

Tablă comemorativă și azil de copii. Colecta, începută pentru eternizarea memoriei răposatului nostru moștenitor de tron, a obținut frumoase rezultate în Bosnia și Herțegovina. Comitetul, care îngrijește lucrările, dorșe ca pe locul unde a fost săvârșită tentativa în Sarajevo, să se pună nu o statuie, ci o tablă comemorativă; ear partea cea mai mare a contribuțiilor să fie întrebunțată pentru o fundațiune, în scopul întemeierii unui azil de copii orfani.

Congres latin. Primul congres al ginței latine s'a ținut, cum se știe, în anul 1903 la Roma. La această manifestație culturală a luat parte și un numeros grup de români sub conducerea profesorului universitar Toșculescu. Publicistul C. I. Mitulescu, care trăește la Roma, scrie unei reviste, că al doilea congres latin ar fi să se țină la București în 1916, când se va inaugura *Columna lui Traian*, columnă identică cu cea din forul roman și purtând deasupra statuia în bronz a marelui împărat. În acelaș an se va serbători a cincizecea aniversare a surrii pe tron a regelui Carol și se va deschide și o expoziție universală în capitala regatului român.

Pregătirea politică a moștenitorului de tron. Un ziar din Praga știe, că Monarhul nostru și a exprimat dorința ca noul moștenitor al tronului, arhiducele Carol Francis Iosif, să primească cât mai curând pregătirea necesară în afacerile de guvernare. Doi înalți funcționari au să fie încredințați cu sarcina, de a fi instructorii arhidelui și anume unul dintr'iași se va ocupa cu stăruință de politică internă, al doilea cu cele de politică externă.

Numerus clausus. Ministrul austriac de instrucție publică a dat o ordinație, unde se spune că în anul școlar 1914/15 se vor putea înscrie la facultatea de medicină a universității din Viena numai patru sute de studenți. În primul loc au să fie primiți tinerii din Austria de jos, din provinciile în care nu există facultăți de medicină, precum și din Bosnia și Herțegovina. Din alte provincii, din Ungaria și din străinătate vor putea fi primiți numai în cazul, când numărul celor înscriși n'a atins suma de patru sute. În anul școlar trecut au cercetat facultatea de medicină a Vienei 133 de studenți din Ungaria.

† **Emil Gârleanu**, scriitorul și directorul teatrului național din Craiova, a murit alaltăieri, Miercuri la Câmpulung unde se afla pentru căutarea sănătății sale. Știrea a produs o adâncă întristare în toate cercurile românești. După regretatul scriitor, stâns în vârstă de 36 de ani, au rămas câteva volume de nuvele. Va fi înmormântat la București, Odihnaască în pace!

Labarum sau stindardul lui Constantin cel Mare. Un trimis al împăratului Wilhelm s'a prezentat Duminică la papa Piu și i-a predat un model de pe labarum sau de pe drapelul, pe care împăratul Constantin a pus să se graveze cuvintele *In hoc signo vinces*. Drapelul a fost reconstruit de prelatul Hilpert, ear modelul de pe labarum, făcut în bronz și pietri scumpe, s'a executat la porunca împăratului german cu prilejul festivităților jubilar organizate în amintirea lui Constantin cel Mare.

Procesiune la izvorul Miron. La sărbătoarea Sf. Ilie Proroc, în 2 August n., se va organiza și în anul acesta o procesiune la Izvorul Miron. Liturgia, în caz de împedecare a Prea Sfinței Sale episcopului diecezan Dr. Miron E. Cristea, se va celebra prin un dignitar episcopesc cu mare asistență. Peregrinii, cari vor veni cu trenul din părțile Ardealului precum și cei cari vor veni din părțile Lugojului și ale Timișoarei, vor fi așteptați la gara din Margina la trenurile de dimineața, de unde apoi vor pleca toți peregrinii cu preții lor în procesiune, eșă ca să sosească și dâșii la locul dorit până la 9 ore, când se vor începe sfințele slujbe.

Lui Caragiale. Ministrul român de culte și instrucție publică a însărcinat pe sculptorul George Dimitriu cu executarea bustului în bronz al dramaturgului *Caragiale*. Bustul va fi ridicat în muzeul Casei școarelor din capitala țării.

Călugării dela Atos. Din Atena se anunță, că regele Constantin va face o călătorie la muntele Atos. Din acest prilej călugării sfântului munte au hotărât să dăruiescă regelui mai multe relicvii de mare preț și în acelaș timp să contribuie cu o însemnată sumă la colecta inițiată în scopul cumpărării unui vas de războiu pentru Grecia.

Vienezii împotriva studenților sârbi. În unele cercuri studențești, asemenea și în cercuri politice din Viena se face o agitație în scopul ca pe viitor să nu se mai primească studenți sârbi la facultățile universității vieneze.

Bust lui Tudor Vladimirescu. Duminică s'a desvelit la Cernet, cum se anunță din Turnu-Severin, bustul lui *Tudor Vladimirescu*, al eroului dela 1821. Au asistat la solemnitate membrii congresului institutorilor din țară și notabilitățile orașului Turnu-Severin.

În Albania. Un nou grup — al doilea — de voluntari români albanezi a plecat luni după amiază din gara de Nord din București spre Albania. Grupul se compune din 150 de voluntari și e condus tot de căpitanul Cristescu.

Post de medic. Pentru cercul Vințului de jos se cută un medic. Salariul și banii de locuință: 3900 coroane. Terminul de concurs 15 August 1914. Medicii români sunt preferați. Informațiuni dă „Filiala Ardeleană”.

Aviz. Tinerimea intelectuală din comuna *Galeș* va aranja o petrecere de vară Duminică în 19 Iulie a. c. în „Bercul Junilor”. La caz de timp nefavorabil petrecerea se va ține în pavilionul de joc. Prețul de intrare e benevol. Venitul curat e destinat fondului tinerimii intelectuale. Comitetul aranjator.

La fondul Aurel Vlaicu pentru stipendiare tinerilor meseriași cu scop de perfecționare în străinătate, au mai dăruit; Dr. Valer Ghibu, depunând cenzura de avocat, 1 cor.; Eduard Stuhlich, mășar în Avrig, căutând ucenici, 50 bani; Virgil Nistor, spiritual al seminarului Nifon (București), 1 cor.; Nicolae Chirciu, paroh (Almaș-Săliște) și familia, 50 bani; Petru Popovici, protopresbiter (Abrud), 1 cor.; Liviu Crăciunescu, 20 bani; Ioan Zichil, paroh (Valea mare), știe sa Ana și copiii lor Iosichie și Aurel, 1 cor.; Vasile Domșa, protopresbiter (Oreștie), 50 bani; Izidor Suceava, paroh (Bucș), 35 bani și Ioan Gligor, inv. penz. (Gurărăului), 50 bani. Starea fondului, incluzive 78 bani interese capitalizate, cor. 609 14. Pentru prinos aduce calde mulțumite, în numele Reuniunii sodeților sibiieni: Vic. Tordășianu, prezident.

În internatul școarelor românești din Brașov se primesc elevi înscriși în clasele gimnaziale, reale și comerciale. Taxa anuală e 700 cor. Prospect și informațiuni se pot cere dela direcțiunea interatului (Brașov, str. Prundului, Prond utca, 39).

Economie.

Pentru viieri.

Subscrisul comiteț, dorind să pregătească un tinăr în toate indeletnicirile din viierit, și care să stea la dispoziția viierilor nostri, a hotărât să plătească din mijloacele Reuniunii române agricole sibiene taxa anuală, ce se cere pentru cercetarea școalei de viieri din Aiud (Nagyenyed), care ține 3 ani.

Condițiunile de primire la această școală, care începe la 1 Octomvrie n. c., sunt următoarele:

1. Tinerii, cari doresc să participe la această școală, să dovedească cu carte de botez, ca au împlinit vârsta de 16 ani; să dovedească cu testimoniu școlar, că au absolvat cu succes cel puțin școala populară; cu atestat medical (dela doctor), că sunt sănătoși și viguroși; cu atestatul primăriei comunei, în care s'au născut, că sunt morali, iar cu adevărința dela păricții sau dela tutori, iscalită la fața a 2 martori și provăzută cu timbru de 1 coroană, că acestia nu-l împedecă dela absolvarea școalei.

Aceste dovezi, alăturate la o rugare de primire, scrisă în limba maghiară și adresată înaltului minister de agricultură, este a se trimite cel mai târziu până la 20 August n. c. la direcțiunea școalei de viierit din Aiud (M. kir. vinczelér iskola tekintetes igazgatóságának, Nagyenyed).

2. Subscrisul comiteț mai cere, ca tinărul, care voește să cerceteze școala, să fie fiecior de proprietar de viie din regiunea viticolă a comitatului Sibiu (din părțile, în cari se lucră viia).

3. Să deie o declarațiune scrisă și subscrisă de beneficiarul tinăr și de păricții săi, prin care se îndatorează a sta (a lucra) după absolvare cel puțin 5 ani în comitatul Sibiu; iar la din contra păricții să se oblige, că vor înapoia ajutorul primit dela Reuniune.

4. Să dovedească cu o adevărința de primire a direcțiunii școalei, că sunt primiți la școală.

Proștii, învătătorii și ceialalți cărturari ai noștri să facă băgători de seamă pe cei în drept la această publicație repețită a noastră. Sibiu, 13 Iulie n. 1914.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucașu,
prezident.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Din public.*)

Bustul lui Eminescu.

Cu ocazia ședinței ținute în sala dela Muzeul Asociațiunii în 14/VII în memoria marelui poet Mihail Eminescu s'a încesat pentru bustul ce va ridica Asociațiunea, următoarele sume: C. Cotișel, preot 10, cor. Dr. Mihu, Dr. L. Borcis, Radivan, Dr. Suci, câte 5 cor., Dr. I. A. Preda, N. Ivan, asesor, Dr. T. Suci, Dr. Maniu, câte 4 cor. Dr. Cosma, Bena, Dna Boiu, Precup, prof., Dr. V. Bologa, V. Stanciu, prof., câte 3 cor. Dr. Ghibu, Dr. Al. Bogdan, Dr. Ioan Radu, I. Agărceanu, Rebege, Verzariu, Dr. Bucșan, N. N., I. Enescu, M. Voileanu, Dna Marinescu, Dr. L. Balint, Dr. Petra, I. F. Negruțiu dir., Dșra E. Pitiș, Dacean, Dr. Raicu, R. Cosma, Radu Prișcu, Dr. E. Dăian, E. Todoran prof., Dr. I. Beu, Dr. E. R. Roșca, Dna A. Bărsan, Dna Hertia, Piso, prot., Dna Iancu, Dr. C. Pavel, Platoș, C. Popovici, R. Perian, Dr. Proca, Bolza câte 2 cor. Radeș, V. Nistor, E. Hocman, Dra Greavu, V. Suci, prof., Dr. Roșca, Dobrotă, Bembea, Stoica, Dr. Pavel Roșca, Buga, Gh. Pop, S. Barcian, Simu, Petra, V. Stoica, Oprean, prof., Droș, Dr. Orăștean, Radu, N. N., N. N., Doboș, Crișan, Dna Sărbu, Popovici prof., Dr. N. Bălan, Romul Popa, Lucreția Dragomir, Mărioara Mircea, Precup prof., Iancu, V. Miclea, Pamfilie, Petrișor, C. Moldovan, Soiu, S. Samoilă, Dna German, Teșosu, Simu, Botezan, P. Dan, P. Simton, V. Pană, Negruț, ing., L. Tritcan, Vulev, Oariu, Dr. Voine, Neagoș, M. Străjanu, I. L. Lăpădat, Dr. I. Lupăș, Bunea, Dr. Vlaicu, Boiu, A. Cioran, Dr. Fruma, câte 1 cor. N. Bărsan 50 fil. G. Suci, 30 fil. N. N., 20 fil. N. N., 50 N. N., 20 fil. N. N., 30 fil. C. Moldovan 30 fil. Mai mulți necunoscuți: 17-10. Total 210 cor.

Cussa Asociațiunii

NB. Celelalte ziare sunt rugate a reproduce această dare de seamă.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Ad. Nr. pp. 843/1914.

(523) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile confesionale din comunele mai jos arătate, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“, și anume:

1. **Bonțida**, salar anual 800 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii cu grădina de legumi. Intregirea recerută se va exopera dela stat sau dela Veneratul Consistor.

2. **Butene**, salar anual 516 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii cu grădina de legumi, relut de lemne 25 cor. Intregirea recerută se va exopera dela stat.

3. **Călata-mare** pentru postul al II-lea de învățător, cu salar anual de 200 cor. dela popor și 1000 cor. ajutor dela stat votat prin rescriptul ministerial din 27 Iunie de sub Nr. 48.374/1914. Cvartir închiriat, relut de grădina și 1 stangin lemne de joc.

4. **Călățele**, salar anual de 600 cor. din cassa bisericii, cvartir liber în edificiul școlii cu grădina de legumi și 2 stangini lemne de foc. Intregirea recerută se va exopera dela stat.

5. **Nadișul-român**, salar anual de 406 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii și 8 cor. relut de lemne. Intregirea recerută s'a votat dela stat prin rezoluția ministerială din 11 Februarie 1913 de sub Nr. 199.515.

6. **Rogojel** salar anual 800 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlii cu grădina de legumi și lemne de foc. Intregirea recerută se va exopera dela stat.

Concurenții au a-și așterne suplicele în termenul susindicat subscrisului oficiu, fiind instruite conform normelor în vigoare și a se prezenta înaintea poporului la sf. biserica în vre-o zi de Duminecă sau sârbătoare.

Cluj, la 1/14 Iulie 1914.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 34/1914

(507) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala conf. rom. gr.-ort. din **Tâmpa**, protopresb. Deva, (comună situată în nemijlocită apropiere a gării Piski), se publică concurs conform ord. Vener. Consistor dto 22 Maiu Nr. 6647 Școl. în urma trecerii la penzie a fostului învățător Avram Laslău, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“.

1. Salar conform Art. XVI. din 1913, anume: 600 cor. dela comuna bisericească, iar restul dela stat.

2. Cvartir în noul edificiu școlar și 8 metri de lemne pentru învățător și sala de învățământ.

3. Pe lângă datorințele impuse prin lege și regulamentele în vigoare învățătorul ales va fi dator fără altă remunerație să facă și serviciul de cantor, conducând regulat copiii la biserică și cântând cu ei cântările liturgice.

4. Să țină regulat instrucție cu elevii școlii de repetiție.

5. Să instrueze corul adulților și să aranjeze cu ei producțiuni.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugărilor ajustate cu documentele necesare la oficiul protopresbiterial din Deva în termenul susindicat și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Tâmpa, la 1/14 Iunie 1914

Alexandru Petrau
paroh, preș. com. par.

Muntean Iuon
notar.

Vidi:

Dr. Ioan Dobre
protopop.

Nr. 228/1914.

(525) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător la școala noastră confesională gr.-ort. rom. din opidul **Hunedoara**, protopresbiteratul Hunedoara, cu provocare la ordinul Prea Ven. Consistor din 3 August 1913 Nr. 10.544. Școl. se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1200 cor. salar solvibil anticipativ în rate lunare din cassa bisericii, cvartir în localul școlii, grădina de legumi ori relutul prescriș și 50 coroane relut de lemne.

Învățătorul care va fi ales, pe lângă celelalte datorințe oficiale este dator să precună și religionea în școală; să fie cântăreț bun, obligat fiind să conducă și coral, să ocupe și locul de cantor, și ca atare când nu e ocupat cu școala sau cu corul în Dumineci și să b'tori e dator a cânta regulat și cântările din strană fără altă remunerație, având a cânta cu elevii și răspunsurile la liturgie. În sările de iarnă învățătorul să țină cel puțin de 2 ori pe săptămână școală cu adulții. Celce va putea fo ma și conduce un cor cu tinerimea adultă va fi preferit și remunerat cu 200 cor. dela Reuniunea femeilor române din loc.

Concurenții la acest post au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare la subscrisul oficiu în termenul susindicat, având a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a se face cunoscut poporului și a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Hunedoara, la 1 Iulie 1914

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 356/1914.

(522) 1-2

Concurs.

Pentru ocuparea postului de scriitor comunal în comuna **Rod**, cottul Szeber, împreună cu un salar anual de 700 cor. se escrie concurs și se reacează doritorii de a concura a-și înainta rugărilor instruite în regulă subscrisului primării comunale până inclusive 31 Iulie a. c.

Rod, la 13 Iulie 1914.

Primăria comunală.

Nr. 397/1914.

(520) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător dela școala confesională gr.-or. română din **Cămpuri-Surduc**, ppresb. Iliu-mur, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Salar legal: 1200 cor. solvibil în rate lunare, eventual la dorință în rate tre'-unare. Cvartir corăspunzător în edificiul școlii, grădina pentru legumi, eventual 20 cor. în bani. Pentru persoana învăț. 4 m. lemne, ori 20 cor. bani.

Dela reflectanți se cere a ținea școala de repetiție, și a conduce copiii la biserică. Se pretinde a avea cunoștință muzicală, ca să instrueze și conducă corul bisericesc, ceea ce prin o declarație adresată comitetului parohial să o facă evident.

Cei apti în a conduce orchestră sunt preferiți.

Cererile concu suale se adresează oficiului protopresbiterial concernent, și sunt poțitiți peteții a se prezenta în comună — înainte la alegere — pentru a fi cunoscuți că vor putea satisface celor poțite.

Iliu-Murășană, la 29 Iunie 1914.

Oficiul protopresbiterial al tractului Iliu M. (Maros-Ilye) în conțelegere cu comitetul parohial.

Z. Mureșan
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a catedrei a II-a de învățător la școala noastră română gr.-or. din comuna **Târlungeni**, protopopiatul Brașov, se publică concurs cu termen de 30 zile dela cea dintăiu publicare în „Telegraful Român“.

(524) 1-3

Învățătorul ales și întărit va avea:

1200 cor. anua', în cari sunt socotite și venitele de cântăreț, cari se vor plăti în rate lunare anticipative dela biserică și cvartir natura', corăspunzător legii. Învățătorul ales va fi dator a face și serviciile de cântăreț la biserică, Dumineca și sârbătoarea, la utrenie și liturgie, iar în zilele de lucru cu săptămână.

Doritorii au să-și înainteze rugărilor lor, conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, ca să-și arate dexteritatea în cântări.

Alexe Comșa
prezid. com. parohial.

Nicolae Hamzea
notar.

Aprobat:

Dr. V. Saftu
protopop.

Nr. 362/1914.

(504) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Banpotoc**, cu filia **Chimindia** devenită vacantă în urma pensionării veteranului paroh **Simion Curea**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasionate în coala B.

Concurenții își vor așterne cererile de concurs la subsemnatul oficiu, având după obținerea concesiunii din partea protopresbiterului concernent a se înfățișa în biserică spre a cânta, cuvânta și eventual celebra.

Deva, la 13 Iunie 1914.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Devei în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 385/1914.

(512) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățător și dela școlile noastre confesionale, din comunele mai jos numite protopresbiteratul Iliu, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Cerbia**. Salar dela biserică 400 cor, 200 cor. dela Preaven. Consistor, iar restul votat dela stat.

2. **Runcșor Vica**. Salar dela bisericii 600 cor., dela Preaven. Consistor 300 cor., iar restul cerut dela stat.

3. **Tirnavă**. 4 **Tirnavița**. Salar dela bisericii câte 600 cor., iar restul cerut dela stat.

5. **Fues Bagara**. Salar dela biserică 100 cor., iar restul cerut dela stat.

6. **Boiul de sus și de jos**. Salar dela bisericii 400 cor., iar restul cerut dela stat.

La școlile de sub Nr. 1-5 cvartir în natură deplin corăspunzător și grădina ori relut de câte 20 cor. pe an. Iar la cea din Boiuri, până la edificarea unui ncu local de școală, se va închiria o casă corăspunzătoare pentru cvartirul învățătorului, grădina în natură, ori relut de 20 cor.

Învățătorii aleși vor fi datori în Dumineci și sârbători a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Concursele înzestrate cu documentele recerute au a se înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Iliu, la 25 Iunie 1914.

Oficiul protopresbiterial:

Z. Mureșan
protopresb.

Nr. 689/1914

(521) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de nou înființate de învățători, respective învățătoare în comunele însemnate mai jos, din protopresbiteratul Făgăraș, se deschide concurs în timpul arătat cu următoarele emolumente:

1. **Ga'ăi** postul al II-lea de învățător, termen de 15 zile, cu emolumentele: dela biserică 100 cor. anual, cvartir 2 odăi în edificiul școlii și grădina în natură, plus întregirea dela stat conform § 4 art. XVI. 1913. Alesul va avea să țină la utrenie strana, să formeze cor bisericesc cu care să cânte la liturgie și să conducă școala de repetiție, fără altă remunerație.

2. **Mândra** învățătoare cu termen de 30 zile cu emolumentele dela biserică, anual 100 cor., cvartir și grădina în natură, plus întregirea dela stat conform § 4 XVI 1912.

3. **Șinca-nouă** învățător ori învățătoare cu termen de 30 zile, cu emolumentele dela biserică 100 cor., relut de cvartir 200, de grădina 20 cor., plus întregirea dela stat în senzul §. 4 Art. XVI. 1913. Care să alege învățător e deobligat a ținea strana la utrenie și a forma cor bisericesc fără altă remunerație. Se recere a se prezenta la biserică înainte de alegere spre a-și arăta dexteritatea în cântare. Cererile se adresează la subsemnatul oficiu protopresbiterial.

Făgăraș, 30 Iunie 1914.

Oficiul protopresbiterial al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Borzea
protopop.

Concurs.

Pe baza concesiunii Prea Veneratului Consistor Arhiepiscopial dto 24 Aprilie 1914 Nr. 4959 Școlar pentru întregirea postului al I-lea de învățător împreună cu cvartiratul la școala confesională gr.-or. română din **Marcoș** (comună curat românească), devenit vacant prin moartea regretatului fuv. Vitor Badiu prin aceasta se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ pe lângă următoarele emolumente și condițiuni:

1. Salar fundamental dela cassa bisericii 205 cor. solvibile în rate luare. Restul se va căpăta dela stat cum a beneficiat și fostul învățător.

2. Până se va putea edifica un cvartir corăspunzător, comuna bis. fi va închiria cvartir, eventual i se va solvi relut de cvartir.

3. Relut de grădina sau în natură sau în bani 20 cor. (519) 2-3

4. Lemne din pădurea foștilor jobagi în valoare de 20 cor.

5. Dela concureți, pe lângă calificatiunea legală, se mai recere a dovedi că pot îndeplini și vor îndeplini funcțiunea de cantor în rândul săptămânii sale și a înființa cor bisericesc cu elevii școlari, ca să poată executa răspunsurile liturgice. Ca remunerațiune pentru aceasta va fi venitul cantoral valorat la minimum 40 cor. și jumătate din venitul curat al producțiilor ce va da cu elevii, resp. cu coriștii și tipic.

6. Concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare înainte de alegere în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

7. Concurenții sunt datori a instrua și în școala de repetiție din toate obiectele prescrișe.

8. Concurenții, cari pot satisface condițiilor amintite au a-și înainta cererile concursuale înzestrate cu toate documentele necesare în termenul deschis oficiului protopresbiterial al tractului Treiscaunelor.

Marcoș, în 29 Iunie 1914.

Comitetul parohial gr.-or. român ca șcaun școlar din Marcoș în conțelegere cu oficiul protopresbiterial al tract. Treiscaunelor.

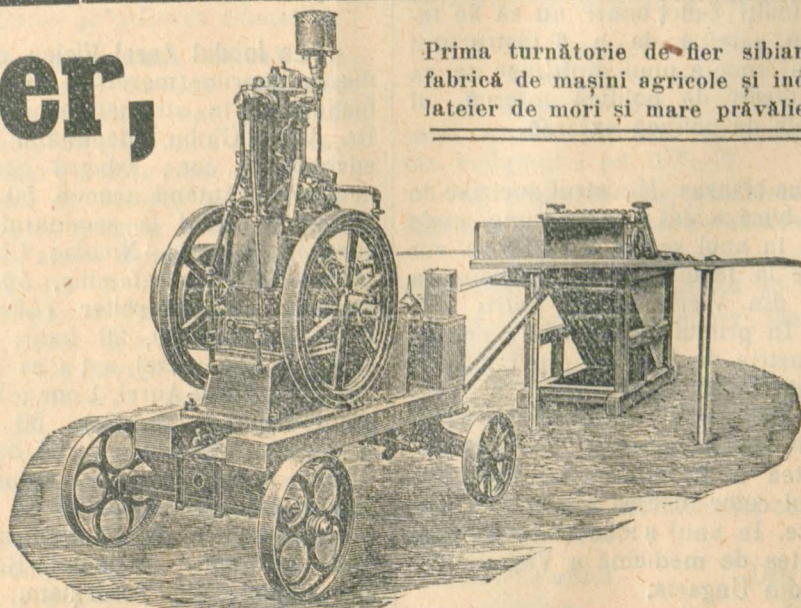
George Dogariu
paroh preș. com. par.

Ioan Șerban
notar al com. par.

Sam. Wagner,**Atențiune!**

Doritorii de-ași procura mori, cilindre pentru asortat făină, pietri de mori de orice calitate, tot soiul de mașini și unelte agricole, mașini de lână, piuă pentru abale (postav), tot soiul de motoare dela cel mai mic și până la cel mai mare, cu un cuvânt tot soiul de mașini, precum și Traverse, Cement, Trestie, Chei pentru ziduri, toate fierăriile trebuincioase la clădiri (edificări).

În bogata și bine asortata sa prăvălie de fier se găsește toate sculele pentru meseriași, fierar,

Prima turnătorie de fier sibiană, mare fabrică de mașini agricole și industriale, lateier de mori și mare prăvălie de fier

Sibiu-Nagyszeben,

Târgul făinii
= Nr. 1 =

tâmplari, dulgheri etc., cu prețurile cele mai moderate și condițiuni foarte avantajoase.

Cine are lipsă de ceva din aceste specificate obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, atât despre calitatea acelu obiect, cât și despre prețuri și condițiuni.

Acesta e cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și în comparație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți sau scrieți în persoană la sos numita firmă. (410) 19-52

Cataloge se trimit gratis și franco.